

Yeni Sol, Acı Helva, Tatt Dil

Koray Çalışkan

koray.caliskan@boun.edu.tr

Türkiye'nin sorunlarına isabetli yanıtlar geliştiren tek siyasi pozisyon olan solun yeni bir sosyal ve siyasi güce kavuşmaması solun sosyolojik tabanında bir rahatsızlık yaratıyor. Bu rahatsızlığın bir tezahürü sol politikaların içeriğine ve nasıl hayata geçirileceğine dair tartışma. Bu tartışmayı nasıl geliştirdiğimiz solun gelişmesine dair atacağı en anlamlı adım olacaktır.

Ferhat Kentel'in 7 Ağustos'ta Taraf'da "Yeni Bir Sol –ve Aşk- Mümkün!" başlığıyla yazdığı deneme ve Birgün'den komşum Melih Pekdemir'in 11 Ağustos'ta bu yazıya "Behey Entel Kentel! Ya da Biraz Alay ve Birkaç Tokat" başlığıyla verdiği yanıt, solun içindeki tartışmayı nasıl sürdüreceğimize dair ipuçları barındırıyor.

Anlaşmazlıklar kuracağımız geniş siyasi platformun zenginliği olmalı. Farklılığı sorun olarak değil, solun bir arada yaşadığı alanın gücü olarak görmeliyiz. Her konuda anlaşalım demiyorum, ancak ne konuda anlaşmadığımızı birbirimizin suratına kelimelerle tokat atarak değil, kurşun gibi ağır havamızı biraz dağıtmak için fikri alanı nezaketle kullanarak konuşalım diyorum. Kabalık ve kırılcılık ancak geçici bir haklılık hissi yaratır. Hiçbir sosyaliste bu zaafı yakıştıramıyorum. Asabi olmaya, bunca sorun varken, hakkımız yok. Hele asgari müşteriği ortaya çıkarıp üzerinde anlaşmak bu kadar mümkün ve elzemken.

ENTELEKTÜEL BİRİKİM

Solun örgütsel güçsüzlüğü bir ilginç olumlu yan etki yarattı. Politik çalışma yapacak ortam bulamayan birçok insan sosyal ve siyasi bilimlere daha fazla emek harcayarak, solun önünü açacak araştırmalar yaptı.

Bunlardan en önemlisi Milliyetçilik gibi kurucu söylemlerin hegemonyalarını nasıl zayıflatacağımızı öğrenmemiz. Bu konuda benim sıklıkla okuduğum entelektüellerden Ferhat Kentel'in tespitleri önemli. "İşadamı da, işsiz de bu dili kullanabiliyor, ama aynı şeyi anlatmıyorlar. Biri ezilmişliğine isyan olarak milliyetçiliği kullanırken, öteki yeni zamanlara adaptasyon aracı olarak kullanıyor... Biri isyan ediyor, öteki ulusal devlet stratejisinden gelen bir takım kelimeleri seçerek kendisine güç devşirmek istiyor... Burada sınıftan ziyade, kent, cemaat, bir alt kimlik düzeyinden konuşuyor."*

Bu alana nüfuz edebilmek, bu alan içinde toplumsal bir güce kavuşabilmek ancak bu alanı iyi tanımak ve içerisinde isabetli bir dil ve siyaset geliştirmekle mümkün oluyor. Yine Kentel'e dönelim: "Zümreler, iktidar odakları gündelik hayatı esir alıyor; o zaman, örneğin faşizm de gündelikleşip, sıradanlaşarak yerleşiklik kazanabiliyor. Bu durumda, esir almaya çalışan dillerin karşısında bir direniş alanı olarak, gündelik hayatı yeniden düşünmek gerekiyor."*

GÜNDELİK HAYAT VE EKONOMİ

Ülke iktisadi bir çıkmaz içinde. Bu alana dair kapitalist ilişkileri bypass ederek bir değişim alanı kurmak ve işletmek mümkün. Burada varolmak, ancak kullanılacak dilin gündelik hayatta yeniden ve dikkatle düşünülmesiyle olabilir. Bir türlü başaramadığımız da bu değil mi?

Solun örgütsel gücüne kavuşacağı günlere kavuşmak için yapılacaklar var. Öncelikle böylesine bir gücü zamanında kurabilmiş bir çok sosyalist hala aktif, onların deneyimleri çok önemli. Nasıl yaptılar sormalıyız. Nasıl işkencelerden geçtiler, ne bedeller ödediler empatiyle anımsamalıyız. Kendimize siyaseten uzak muhafazakarların motivasyonlarını sabırla tahlil edip, gündelik hayatı direniş alanı olarak belleyip, 12 Eylül'e canları pahasına direnmiş insanlara, soldaşlara böylesine hoyratlık neden? Unutmayalım, solun kurduğu örgütlülüğü askerler yok etti, kurdukları Türk-İslam senteziyle AKP'yi onlar yarattı.

İkinci olarak kurucu söylemlerle dalaşmak yerine onların yanından geçip siyaset yapmanın kuramsal imkanları Kentel gibi araştırmacıların sayesinde belirlenmiş durumda. Bu imkanları düşünmeliyiz. Sosyolojiye palavra, entelektüellere entel diyenler sosyalistler olmamalı.

Eğitim-Sen'de beraber çalıştığım örgütçülerle hem entelektüellere hem deneyimli sosyalistlere saygı duyuyoruz. Birikime, tarihe ve araştırmacılara aynı ölçüde dikkat ediyoruz. Solda heyecanlı örgütçüler ve entelektüeller mevcut. Tarihsel birikim gani. Toplumsal alanı artık daha da iyi tanıyoruz. Yani un var, şeker var. Ama yaptığımız helva acı bir tat bırakıyor ağızımızda. Çok mu zor tatlı helva yapmak, tatlı düşünüp tatlı konuşmak?

* Kaynak: <http://www.birikimdergisi.com/birikim/makale.aspx?mid=408>